

ΜΑΡΙΑΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

**ΤΟ ΠΟΥΔΙ
ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΟΥΥΒΙ**

Αθήνα 1992

ΜΑΡΙΑΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

ΤΟ ΠΟΥΔΙ
ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΟΥΥΒΙ

(1987 - 1991)

Σκέψεις πάνω στο ίδιο θέμα

Αθήνα 1992.

Έργα της Ιδιας

"Περὶ τῶν κρυφῶν συνειδημάτων", Αθήνα 1979

"Περὶ τῆς ευχάτης πλάνης", Αθήνα 1987

ΤΟ ΠΟΥΛΙ
ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΟΥΒΙ

Δεν ξέρω εσύ,
εγώ όμως
είμαι με το μέρος του κλουβιού
που έμεινε έτοι απροειδοποίητα μόνο
με το πορτάκι ανοιχτό
χωρίς τραγούδια και φωνές πια,
χωρίς προσωρινό πια,
χωρίς ευθύνη.

Τι να καταλάβει το άλουσβί¹
που τόσον καιρό τώρα
κατέγραψε με προσοχή
κάθε ψίθυρο
και κάθε τραγούδι
κι ούτε που καν φανταζόταν...

Δεν έφταιγε το κλουβί,
σου λέω,
αυτό ούτε που ήξερε.

Δεν έχει σχέση μ' αυτά
το κλουβί
το πουλί έφυγε
με δική του ευθύνη.

Μα σου το είστα ξανό,
αυτό το κλουβί
δεν ήταν σαν τ' αλλα.
Αυτό, όποτε ήθελε,
γινόταν πουλί.

Κι εγώ σου λέω
πως το πουλί
δε θα βγει από το κλουβί του,
όσο και ν' αφήσεις
το πορτάκι ανοιχτό.

Ε, λοιπόν, να δεις
που το πουλί
θα πάρει το κλουβί μαζί του,
όπου και να κατευθυνθεί
μαζί με το κλουβί θα πετά,
μέσα το κλουβί
έξω αυτό.

Το πουλί
και το χλουβί
ήταν το ίδιο πράγμα, φίλε μου,
ακριβώς το ίδιο πράγμα,
ένα όλο κι όλο
πουλί και χλουβί
μαζί.

Το πρωί εκείνης της μέρας
ξύπνησα πουλί
πώς έγινα αλουβί μέχρι το βράδυ,
πώς έμεινα από τότε αλουβί;

Το πουλί,
μα ακόμα με ωτάς για το πουλί;
Έγινε σημαία
και δρόμος,
έγινε μαντήλι αποχαιρετισμού
και υπόσχεση,
χαρωπιά
και ψίθυρος
και σταγόνα έγινε,
μη με ξαναρωτήσεις.

· Πάλι το πουλί, φύλε μου,
πάλι το κλουβί, φύλε μου,
δέξου τα, επιτέλους, στη Θέση τους
να ησυχάσεις και συ!

Από τότε που σ' αγαπώ
κοιτάζω τ' άδεια κλουβιά
με μια οχαθρόιστη τύψη,
μια τόση δα μικρή τύψη
που όποτε νομίζω πως δεν θα τη δω
μπαίνει στγά στ' άδειο κλουβί
και κλείνει πίσω της
το πορτάκι.

Έκείνο το πρώι
το πουλί χοίταξε ανήσυχα
γύρω του
και σφύριξε με απόγνωση
«φαίνεται πως είμαι κλουβί».

Ε, τώρα και σύ
όλο τα ίδια και τα ίδια,
όλο το πουλί,
όλο το κλουβί,
βαρεθήκαμε!

Τα πουλιά,
να ξέρατε τη αχάριστα είναι
τα πουλιά!

Δίκιο έχεις
όμως αυτό που απασχολεί
διαρκώς
είναι το πουλί,
όλα τα άλλα
παρεμπιπτόντως,

Πού πάει το μυαλό σας
όταν σας λέω "κλουβί",
όταν σας δείχνω κλουβί,
τι παρεπόμενα
μπορείτε ν' αναλογιστείτε;

Εγώ, λοιπόν, σου λέω
πως το ήξερε το κλουβί,
από την αρχή το ήξερε,
αλλά συνέχιζε
ανυποψίαστο τάχα
να διαδραματίζει το ρόλο του.

Τώρα, θα μου πεις,
δεν ήξερε το πουλί;
Ε, λοιπόν, περιέργως, δεν ήξερε
ή, μάλλον, αλλιώς φανταζόταν.

Χρειάστηκαν τόσα πολλά
για να κατολέβει το πουλί
πως η πόρτα του κλουβιού του
οδηγούσε σε άλλο κλουβί,
που δεν έδινε ελπίδες.

Σ' αυτή τη συγκεκριμένη περίπτωση
το πουλί δεν ήταν πουλί
γι' αυτό κι επαινεῖ ανεπιτυχώς
το ρόλο του,
γι' αυτό και δεν τα κατάφερε
να πείσει..

Δεν υπάρχουν ωραία κλουβιά, φίλε μου,
υπάρχουν μόνο κλουβιά,
όλα ίδια κλουβιά,
αυτό που εννοούμε όταν λέμε "κλουβιά".

Αυτό που τώρα
φαίνεται κλούβι
ήπαν πριν λίγο ένα άλλο πουλί¹
δεν ξέρω ωστόσο να σου πω
τι ενδιαμέσως συνέβη,
τι επιπροσθέτως συνέβη,
τι παρενεβλήθη ουσιαστικά
και καθόρισε.

Προσωπικά
δεν συμφώνησα ποτέ με το πουλί,
δεν συμφώνησα ποτέ με το χλουβί,
σε κάτι άλλο
κάθρωνα τις προοπτικές μου,
κάτι άλλο
ξεφύλλιζα στις αγρύπνιες μου,
αυτό που πάντοτε διαγραφόταν
στις αντιρρήσεις μου
σίγουρα ήταν διαφορετικό.

Σου τα 'χα πει αυτά
όταν σου μιλούσα για το πουλί,
όταν θε κοίταζα στα μάτια
και σου μιλούσα για το πουλί
και δεν φανταζόσουν.

Το πουλί ήταν πλαστικό, σου λέω,
μα σύτε και το κλουβί δεν το ξερε
μα ακόμα και το κλουβί
είχε εκτιμήσει λάθος.

Μα μήπως είναι σε καλύτερη
θέση το χλουβί;
Κι επί πλέον γι' αυτό ούτε λόγος.

Πουλιά ένα σωρό
χιλιάδες πουλιά
σ' ένα μονάχα δέντρο.
Τα κλουβιά είναι το πρόβλημα
τα κλουβιά είναι
που μας λείπουν.

Ένα πουλί
πάνω σ' ένα καράβι.
Δεν θα πρέπει να του επιτρέπουν.
Μιλούσε για τα φτερά του πουν.

Αγαπούν, λες, τα πουλιά;
Γιατί, αν αγαπούν,
αυτός ήταν ο λόγος.

Το πουλί,
ξέρεις πως το πουλί
κατέθεσε τα φτερά του;

Προτείνω να καταργηθούν τα πουλιά,
να νοιώσουν, επιτέλους,
τα άλουβιά ελεύθερα
να κοιτάξουν, επιτέλους, τον ουρανό
χωρίς υποψίες και διεκδικήσεις
σαν ίσα προς ίσον,
σαν να μην έχουν τίποτα να τον φοβηθούν.

Δεν έβρισκε άλλη διέξοδο, φαίνεται,
το πουλί
το κλουβί, όπως και να 'ναι,
είναι μια λύση.

Καλύτερα θα τανε
να είχανε εξελιχθεί όλα διαφορετικά
και να μην ήξερε το πουλί
και να μην ήξερε το κλουβί
και να μην είχε συντρέξει λόγος.

Είδες, λοιπόν, που έκανες λάθος,
φίλε μου,
είδες που δεν έφταγε η πόρτα του κλουβιού
αυτή απλώς το πρόσωχημα ήταν,
η δικαιολογία μοναχό,
που αστόσσο κατάφερε
χωρίς προσπάθεια ιδιαίτερη
να πείσει.

Το πουλί,

χαμένη υπόθεση, φίλε μου, το πουλί
ουδέποτε έκανε χρήση των φτερών του
κάποιες φορές που αποτελόθηκε
έψαχνε εκ των υστέρων να βρει το λόγο.

Σε κάθε πουλί
αντιστοιχεῖ ένα χλουβί,
ένα χλουβί
που το μεταμορφώνει κι αυτό
σε χλουβί,
καλύτερα μην υπεισέλθεις.

Μετάγοιωσε το πουλί,
μετάνοιωσε για τα φτερά του
που δεν άνοιξε,
για τα φτερά του που δεν πίστεψε,
για τα φτερά του
που μείναν διπλωμένα στην άκρη.

Όλα τα κλουβιά του κόσμου
για ένα πουλί,
για ένα πουλί
που θ' αγορέσει στον αέρα
τα φτερά του
και δεν θα γυρίσει καμιά στιγμή
πίσω του
να κοιτάξει.

Παράξενο κλουβί,
σαν να υπήρχε στη φαντασία του πουλιού
μονάχα.

Εγώ θα πρότεινω
να καταδρυθούν τα πουλιά
χωρίς, βέβαια, να ταχυρίζομαι
πως θα βλέπαμε τότε τα κλουβιά
με άλλα μάτια.

Εννοεῖς ότι κατά λάθος
βρέθηκες στο κλουβί,
εννοεῖς ότι, ενώ πετούσες ανυποψίαστα,
ξαφνικά αντιλήφθηκες;

Λες να γίναι θέμα κλουβιού
το πουλί,
λες το πουλί
να επέχει θέσην απλώς νοητής ευθείας
που αναλαμβάνει να συνδέσει το κλουβί
με το περίγραμμα της μοναξιάς
και του φόβου;

Δεν έχει τίποτα να ζητήσει πια
το πουλί,
δεν του αφέλουν τίποτα,
μια σύντομη ακαθόριστη συμμετοχή
που υπολειπόταν
εξαντλήθηκε.

Αυτό το πουλί
θα σου ανατρέψει
την μαρρούδια μας ολόκληρης ζωής,
να μου το θυμάσαι.

Κατά Πιλάτον

Όταν ζήτησες νερό
να ξεπλύνεις τα χέρια σου
το πουλί μπερδεύτηκε
στα δάκτυλά σου
κι ανέλαβε την ευθύνη.

Αιντή η ζωγραφιά
είναι του πουλιού,
αυτό το φοβισμένο όγκυμα
είναι των φτερών του.
απ' αυτό το μισοφαγωμένο του όνειρο
μακριά τα χέρια.

Ποια ακριβώς είναι η διαφορά
του κλουβιού
από το πουλί,
βάσει ποίων άραγε δεδομένων
μπορούμε να διαχωρίσουμε
το ένα από το άλλο;

Το πουλί σκεφτόσουνα
και συ, φίλε μου;
Τόση ώρα που κοίταζες
με προσδοκία τε παράθυρο
το πουλί είχες στο νου σου;

Το ένα κλουβί μέσα στ' άλλο
και πάλι σ' άλλο,
απ' όσα και να ξεφύγει το πουλί
θα χει υπόλοιπο.

Χρήσιμη εφεύρεση τα κλουβιά,
φίλε μου,
να δεις χωρίς αυτά
πόσο δύσκολα θα 'ταν τα πράγματα,
να δεις πόσα χαμένα πουλιά
θα είχαμε θρηνήσει.

Είχε και το κλουβί
τη δικαιολογία του,
μη νομίσεις.

Κάποια στιγμή, λοιπόν,
νόμισα πως είδα το πουλί
να μπαίνει μόνο του στο κλουβί
και να κλείνει πίσω του το πορτάκι.

Εδρεις,
καμιά φορά,
αυτό που νομίζουμε κλουβί¹
είναι ένα πρόσωχημα,
μια δικαιολογία
που χρειαστήκαμε κόποια στιγμή
και τη χρησιμοποιήσαμε
για να μας βγάλει
από μια δύσκολη θέση.

Σίγουρα και τα κλουβιά
έχουν δίκιο,
σίγουρα και τα πουλιά
έχουν δίκιο.
Εγώ όμως λέω γι' αυτό το ένα
πουλί μοναχά,
για την ξεχωριστή του περίπτωση
για το αναιμικό του τραγούδι
για την τελευταία του πρόφαση
λίγο πριν βγει στη νύχτα
να τραβήξει
τη διαχωριστική του γραμμή.

Τελικά,
αυτό που γύρεψε το πουλί
ήταν μια άλλη θεώρηση
των φτερών του
ή —έστω—
μια περιεκτικότερη συνέπεια
του πτερόγματος.

Δεν ξέρω πώς έγινε
όμως στοίχειωσε το πουλί,
το πουλί τώρα
χτυπά τα φτερά του
στον ύπνο σου
και σηκώνει δύνειρα - ναυάγια
και στιχομυθίες αντιφρατικές
κι ούτε που σου απευθύνει καθόλου
το λόγο.

Κάποια σχέση θα 'χεις
μ' αυτό τα πουλί, φίλε μου,
κάποια σχέση θα 'χεις.
Αλλιώς τίποτε απ' όλα αυτά
δεν εξηγείται.

Μα ναι,
αυτό ήταν,
το πουλί αναγνώρισε τη στάχτη του,
τη στάχτη του
που προώπτηρχε και το περίμενε
κι απλώς τόσον καιρό
του διέφυγε ο κώδικας
κι απλώς τόσον καιρό
οι προφητείες που το νανούριζαν
το είχαν ξεγελάσει.

Σε κάποιον καιρό άλλο
τα πουλιά μπορεί να μοιάζουν
με σημάδια,
σημάδια βαθιά,
πάνω σε κουρασμένο δέρμα
κάτι σαν τραύματα θλαυτικά
που παρέμειναν
χωρίς καμία διεργασία επουλωτική
να τα αμβλύνει.

Θα γυρίσει ξανά στον ύπνο σου
το πουλί,
θα γυρίσει
μέσα από καθρέφτες παραμορφωτικούς
με το χρόνο να ρυθμίζει
το δείκτη με τύπους φυσικής
και σταθερές παγκόσμιες
που δεν επιδέχονται τροποποιήσεις.

Αυτό δεν ήταν, παρό
μονάχα ένα πουλί
τι καράβια του βάλωτε
να σηκώσει στα φτερά του,
τι βάρκες μισοβουλιαγμένες
που ταξιδεύανε!

Από τινος και μετά
κάθε που αποφασίζω
να σου μιλήσω για το πουλί,
μικροί ήλιοι
λιωμένοι στη γλώσσα μου
μου στήνουν παγίδες,

Αν μη τι άλλο,
σ' αυτό το πουλί χρωστώ
τις κάτωχρες ανατολές
που ο ήλιος έκανε να βγει
και δεν αποφάσιζε
ή ακόμα και τα βασιλέματα
που ο ήλιος στο παρά λόγο να δύσει
και παρέμενε.

Μεγάλη ιστορία αυτό το πουλί,
φίλε μου,
κάθε που αρχίζω κάτι να σου διηγηθώ
μπερδεύομαι στα ανακόλουθα
και στους ελιγμούς της.

Μια εξίσωση όλη και όλη
ήταν το θέμα του πουλιού
με δυο αγνώστους
που λυνόταν απλά
πάνω σε δυο συντεταγμένες
όπου οι δύγνωστοι
ήταν ίσοι και παράλληλοι
και δεν επρόχειτο να συναντηθούν
πουθενά.

Νύχτωσε, όπως και τώρα.
Σου κρατούσα το χέρι, όπως και τώρα.
Κι ήμουν ακόμα πουλί.

Σε κράτησε άυτνο
το παραμύθι μας, Θεέ μου,
αναρωτιέσαι τώρα τι απέγινε
μ' εκείνο το πουλί,
ρωτάς και ξαναρωτάς
και επιμένεις
και ξεφυλλίζεις τις προφητείες Σου
—απόγευμα της Κυριακής—
επισημαίνοντας τις παραλείψεις.

Προσωπική θεώρηση
το κλουβί,
προσωπική ευθύνη.

ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΟΥΒΙ
ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ
ΤΟΥ 1992 ΣΤΑ Ν. ΜΟΥΔΑΝΙΑ
ΣΕ 250 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΠΛΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΠΟΝΤΡΙΑΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΜΠΟΥΡΗ
ΜΕ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΒΑΓΓΛΗ